

TRADYCJE OD POKOLEŃ. ŻYWE DZIEDZICTWO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO, POMORSKIEGO I KUJAWSKO-POMORSKIEGO!

Posted on 5 czerwca 2023

Kolejna odsłona obchodów jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego za nami! W Muzeum Sztuki w Łodzi odbyła się konferencja oraz prezentacje depozytariuszy z województwa łódzkiego, pomorskiego i kujawsko-pomorskiego. Centralnym punktem wydarzenia było otwarcie wystawy „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce”, która na Placu Manufaktury w Łodzi zagości do 17 lipca.

Konwencja UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, stanowi jedno z najważniejszych międzynarodowych narzędzi w zakresie identyfikacji, ochrony i promocji niematerialnego dziedzictwa. Jej głównym celem jest podkreślanie znaczenia praktyk, wytworów, wydarzeń i miejsc, które mają znaczący wpływ na tożsamość kulturową społeczności.

Krajowa lista niematerialnego dziedzictwa kulturowego jest spisem zjawisk, które są istotne dla polskiego społeczeństwa. Na liście tej znajdują się tradycje, umiejętności rzemieślnicze, tańce, święta i wiele innych wyjątkowych przejawów kultury, które przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Jubileuszowe uroczystości w Łodzi

Podczas uroczystości w Muzeum Sztuki w Łodzi depozytariusze z województwa łódzkiego, pomorskiego i kujawsko-pomorskiego zaprezentowali bogactwo niematerialnego dziedzictwa kulturowego swoich regionów. Stoiska z rękodziełem oraz prezentacje regionalnych tradycji i zwyczajów zapewniły wyjątkową atmosferę, ożywiając przestrzeń muzeum barwnymi wzorami, zapachami i dźwiękami. Uczestnicy wydarzenia mogli poznać tradycyjne techniki rzemieślnicze, praktyki artystyczne oraz smaki regionalnej kuchni. Wydarzeniu towarzyszyła muzyka regionalna w wykonaniu Kapeli Romana Wojciechowskiego oraz Kapeli Jeremiego Kowalskiego.

W wydarzeniu udział wzięli: Grzegorz Ziemia, Wicemarszałek Województwa Łódzkiego; Aleksandra Stępień, Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków; Joanna Cicha, Radca ds. UNESCO, Departament Ochrony Zabytków, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Katarzyna Ziętał, dyrektorka Centrum Archiwistyki Społecznej; dr hab. Katarzyna Zalasieńska, dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa, przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa łódzkiego, dyrektorzy i

przedstawiciele instytucji kultury oraz muzeów, a przede wszystkim przedstawiciele wybranych zjawisk wpisanych na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#).

Podczas przemówienia inauguracyjnego Wicemarszałek Województwa Łódzkiego Grzegorz Ziemba przypomniał, że pielęgnowanie pamięci o niematerialnym dziedzictwie nie jest łatwym zadaniem:

- To ważne, żeby te fragmenty naszego bogatego dziedzictwa znać, żeby wiedzę o nich przekazywać dzieciom i wnukom. A jednym ze sposobów kultywowania tej pamięci, jest po prostu uczestniczenie w tych wydarzeniach. Najlepiej rodzinie, bo dzieci i młodzież uczą się, obserwując nas – dorosłych. To istotne również dlatego, że pielęgnowanie pamięci o niematerialnym dziedzictwie kulturowym nie jest zadaniem łatwym. Na zabytki można przekazać dotacje, co jako Samorząd Województwa Łódzkiego robimy systematycznie. Ale w tym przypadku oprócz wsparcia materialnego ważna jest opieka duchowa, której częścią jest właśnie pamięć o naszych zwyczajach i obrzędach – powiedział Zbigniew Ziemba, wicemarszałek województwa łódzkiego.

Podczas przemówienia inauguracyjnego, dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dr hab. Katarzyna Zalasieńska podkreśliła znaczenie ochrony i promocji niematerialnego dziedzictwa kulturowego, jako ważnego elementu zachowania tożsamości narodowej oraz budowania więzi społecznych:

- Niematerialne dziedzictwo kulturowe, które obejmuje praktyki, zwyczaje, wiedzę, umiejętności, sztukę i wydarzenia, jest niezwykle cennym elementem naszej tożsamości narodowej. To właśnie poprzez te niezwykle dziedzictwo przekazujemy naszą historię, wartości, tradycje i ducha naszej społeczności z pokolenia na pokolenie. Ochrona i promocja niematerialnego dziedzictwa staje się nie tylko naszym obowiązkiem, ale również przywilejem, ponieważ to dzięki niemu możemy budować więzi społeczne i kształtować naszą tożsamość.

Prezentacja zwyczajów z woj. łódzkiego, pomorskiego i kujawsko-pomorskiego

W ramach wydarzenia zaproszeni goście wzięli udział w konferencji ukazującej bogactwo niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Agata Mucha, koordynatorka ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego, NID zaprezentowała niematerialne dziedzictwo kulturowe województwa łódzkiego:

- **Procesja Bożego Ciała w Łowiczu** to zwyczaj praktykowany od pokoleń przez mieszkańców dawnego Księstwa Łowickiego. Zgodnie z tradycją procesja wyrusza z barokowej bazyliki katedralnej pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i obchodzi cztery ołtarze, wybudowane specjalnie z okazji święta w pierzejach Starego Rynku. W tym dniu łowiczanie z dumą prezentują swoje stroje regionalne zdobne w charakterystyczne kwiatowe hafty i paski. Procesja Bożego Ciała w Łowiczu w 2014 roku została wpisana na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#).
- **Spycimierskie Boże Ciało** ma około dwustuletnią tradycję i spośród innych procesji Bożego Ciała, obchodzonych w kraju wyróżnia się wyznaczeniem trasy kwietnym dywanem usypywanym w celu oddania czci Bogu, który według tradycji ludowej tego dnia „schodzi z ołtarzy”. Spycimierski dywan kwietny liczy około kilometra długości. Dzięki staraniom depozytariuszy zwyczaj został wpisany na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2018 roku.
- **Tradycja dywanów kwietnych na procesje Bożego Ciała** znalazła się w 2021 roku na Liście reprezentatywnej niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO dzięki zaangażowaniu depozytariuszy ze Spycimierza (woj. łódzkie) oraz Klucza, Olszowej, Zalesia Śląskiego i Zimnej Wódki (woj. opolskie).
- **Rzeźba kutnowska** - to unikalne wielopostaciowe, piętrowe kompozycje rzeźbiarskie wykonane w drewnie. Charakteryzują się bogatą dekoracją i kolorystyką.

- **Święto Palanta w Grabowie** - to wydarzenie, które odbywa się tradycyjnie we wtorek po Niedzieli Wielkanocnej. Główną częścią święta są rozgrywki pomiędzy dwoma drużynami: Nieba i Piekła. Wynik jest zawsze remisowy.
- **Haft sieradzki** - to jedna z charakterystycznych form rękodzielniczego haftu, która wywodzi się z miasta Sieradz, położonego w centralnej Polsce.
- **Tradycje kulturowe i folklor regionu opoczyńskiego** - to zwyczaje, rytuały i obrzędy świąteczne np. „kusoki”, malowanie pisanek, puszczanie wianków, dożynki.

Anna Baran, koordynatorka ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego, NID, zaprezentowała dziedzictwo kulturowe województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego:

- **Przywołówki dyngusowe w Szymborzu** - to dwudniowy zwyczaj związany z obchodami Świąt Wielkanocnych. Przywołówki to krótkie teksty odnoszące się do panien ze Szymborza i okolic. Każdy wierszyk składał się z takich części jak przedstawienie dziewczyny a także z opisanie jej zalet (lub wad), stwierdzenia ile wody zostanie na nią wylane w Poniedziałek Wielkanocny, a także ogłoszenia czy ktoś „za nią stoi” czyli, czy jest kawaler, który jest nią zainteresowany. Tworzeniem przywołówek zajmują się członkowie Stowarzyszenia Klubu Kawalerów. Zwyczaj wpisany na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2016 roku.
- **Chodzenie z kozą na Kujawach** - to tradycyjny zwyczaj, w którym młodzi mężczyźni w specjalnych strojach wędrują po wsiach z drewnianą kozą na kijach, symbolizującą obfitość i płodność. Podczas tej ceremonii odbywają się tańce, śpiewy i rozdawanie specjalnych upominków, które mają przynieść szczęście i dobrobyt mieszkańcom. Zwyczaj wpisany na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2020 roku.
- **Tradycyjne szkutnictwo Pucka** - to unikalna umiejętność budowy tradycyjnych łodzi żaglowych charakterystycznych dla regionu Pucka. Rzemieślnicy posługują się tradycyjnymi technikami i materiałami, tworząc piękne i funkcjonalne łodzie, które odzwierciedlają długą morską historię tego obszaru. Zwyczaj wpisany na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2021 roku.
- **Hafciarstwo kaszubskie szkoły żukowskiej** - to wyjątkowa forma rękodzieła, w której artystki z regionu Kaszub tworzą piękne hafty o charakterystycznych wzorach i kolorach, wykorzystując tradycyjne techniki i motywy związane z kulturą kaszubską. Zwyczaj wpisany na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2015 roku.
- **Carillonowa muzyka w Gdańsku** - to wyjątkowa muzyczna tradycja, która wykorzystuje dzwony carillonu do wykonywania pięknych melodii. Dzwony o różnych rozmiarach są napędzane za pomocą klawiatury i pedałów, tworząc harmoniczne dźwięki. Zwyczaj wpisany na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2020 roku.
- **Kaszubska Gwiôzdka** - Tradycyjnie w wigilię Bożego Narodzenia kaszubskie grupy kołędnicze odwiedzają domostwa, bawiąc się i psocąc niemal do pasterki. Zwyczaj wpisany na [Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#) w 2019 roku.

Wystawa „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce”

Podczas uroczystości Jubileuszu w Łodzi, otwarto wystawę „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce”, przygotowanej specjalnie z tej okazji przez Narodowy Instytut Dziedzictwa.

W ramach tej niezwykłej ekspozycji, odwiedzający mogą podziwiać wyjątkowe i pełne historii elementy niematerialnego dziedzictwa kulturowego Polski. Wystawa ukazuje bogactwo naszych tradycji rzemieślniczych, obrzędów religijnych i innych dziedzin kultury, które od pokoleń stanowią istotną część naszej tożsamości narodowej.

Wystawa prezentowana była już w Poznaniu i Sandomierzu. Od dziś gości w Łodzi na Placu Manufaktury, zachęcając do odkrycia fascynującego świata naszych tradycji. Ekspozycja będzie dostępna dla publiczności do 17 lipca 2023 roku.

Organizatorem Jubileuszu w Łodzi jest Narodowy Instytut Dziedzictwa we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego.

Partnerzy: Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi, Łódzki Dom Kultury, Centrum Archiwistyki Społecznej.

Wystawa została objęta honorowym patronatem Polskiego Komitetu do spraw UNESCO.

Organizacja jubileuszu „**10 lat Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego**” jest finansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Terminy i miejsca prezentacji wystawy:

- Poznań – 29 kwietnia do 17 maja 2023, dziedziniec Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. Olgi Sławskiej-Lipczyńskiej
- Sandomierz – 19 maja do 3 czerwca 2023, dziedziniec Muzeum Zamkowego w Sandomierzu
- Łódź – 5 czerwca do 17 lipca 2023, Rynek Manufaktury
- Katowice – 22 lipca do 13 sierpnia 2023, teren Muzeum Śląskiego
- Niemodlin – 15 sierpnia do 19 września 2023, Zamek w Niemodlinie
- Ostrołęka – 21 września do 21 października 2023, Muzeum Kultury Kurpiowskiej

Każdorazowo otwarciu wystawy towarzyszą sesje, spotkania oraz konferencje organizowane przez terenowe oddziały NID. Szczegółowe informacje dotyczące planowanych wydarzeń, dostępne są na stronie nid.pl.

dr hab. Katarzyna Zalańska, dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa, fot. NID

Grzegorz Ziemia, Wicemarszałek Województwa Łódzkiego, fot. NID

Wystawa „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce”, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

Obchody jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Łódź, fot. NID

